

Кам'янець-Подільська міська рада
Управління освіти і науки
Науково-методичний центр
Лабораторія дошкільної освіти

*Траємниці
сенсорної кімнати
«Веселка»*

Гураль Н.О.
соціальний педагог
Ольхова Є.П.
практичний
психолог
ДНЗ №23 «Лелека»

2015р.

Автори:

Гураль Наталія Олександрівна, соціальний педагог ДНЗ №23;

Ольхова Єва Петрівна, практичний психолог ДНЗ №23.

Рецензенти:

Вершегрук Л.С., завідувач ДНЗ№23,

Мельник Т.І., Юрчук Л.Г., вихователі– методисти ДНЗ №23.

Таємниці сенсорної кімнати «Веселка». – Кам'янець – Подільський, 2015. – с.

Сенсорна кімната - багатофункціональний комплекс, що поєднує в собі різноманітні осередки, використання яких допомагає зберегти фізичне, психічне і соціальне здоров'я дітей дошкільного віку. Адже так важливо вміти заспокоїтись і розслабитись в складних реаліях сучасного життя! А сенсорна кімната - це ідеальна обстановка, в якій дитина не лише розслабляється, а й отримує нові уявлення про світ, нові відчуття, заряджається енергією для активної діяльності.

У сенсорній кімнаті створенні умови, в яких дитина отримує позитивні емоції, відчуття комфорту і безпеки, що сприяє швидкому встановленню тісного контакту між педагогами і дітьми. Це казка, в якій все дзюрчить, звучить, переливається, приманює, допомагає забути страхи, заспокоює. Саме у спеціально підготовленій для психологічної роботи сенсорній кімнаті взаємодія між людиною і інтерактивним середовищем здійснюється найгармонійніше. Тут можна заховатися у водоспад («сухий» душ), плавати в кульках («сухий» басейн), грати із зоряним світлом ліхтариків, спостерігати за жителями підводного царства, насолоджуватись чарівним звуком музичних інструментів.

Дана робота стане в пригоді практичним психологам, соціальним педагогам, вихователям, які зацікавлені питанням сенсорного розвитку дітей, тому що саме раннє і дошкільне дитинство є найбільш сприятливим для вдосконалення діяльності органів чуття і накопичення уявлень про навколишній світ.

План

1.Актуальність сенсорного розвитку дітей в дошкільному віці.....	3
2. Завдання сенсорної кімнати.....	6
3. Розвивальне середовище веселкової кімнати.....	7
4. Методичні рекомендації з організації роботи з дошкільнятами.....	11
5. Комплекс ігор та вправ для занять з використанням різноманітних стимуляторів.....	18
5.1. «Сухий басейн».....	19
5.2. «Сухий душ».....	21
5.3. Пісочний ящик з підсвіткою.....	24
5.4. Сенсорна доріжка.....	28
5.5. Електронний «Акваріум»	
5.6. Природний матеріал	
5.7. Музичні інструменти	
6. Список використаних джерел.....	31

1.Актуальність сенсорного розвитку дітей в дошкільному віці.

Актуальність створення та функціонування сенсорної кімнати обумовлена існуванням протиріч між висунутою сучасним суспільством потребою у вихованні та розвитку особистості дитини та недостатньою розробленістю умов і засобів реального і цілеспрямованого досягнення цієї мети на всіх щаблях дошкільного навчання.

В нашому ДНЗ №23 «Лелека», ми створили сенсорну кімнату «Веселка», яка поєднує в собі різні осередки, використання яких допомагає зберегти фізичне, психічне і соціальне здоров'я дітей дошкільного віку. Адже так важливо вміти заспокоїтись і розслабитись в складних реаліях сучасного життя. А сенсорна кімната - це ідеальна обстановка, в якій дитина не лише розслабляється, а й отримує нові уявлення про світ, нові відчуття, заряджається енергією для активної діяльності.

Основою пізнання для дитини дошкільного віку є чуттєве пізнання - сприйняття і наочне мислення. Саме від того, як сформовані у дошкільника сприйняття, наочно-дійове і наочно-образне мислення, залежать його пізнавальні можливості, а також подальший розвиток діяльності, мови і більш високих, логічних форм мислення. У той же час і саме чуттєве пізнання - сприйняття і наочне мислення розвивається в тісному зв'язку з розвитком діяльності (ігрової, образотворчої, трудової).

Сенсорний розвиток дитини - це розвиток його сприйняття і формування уявлень про зовнішні властивості предметів: в їх формі, кольорі, величині, становища у просторі, а також запаху, смаку і т.д. Саме раннє і дошкільне дитинство вважається найбільш сприятливим для вдосконалення діяльності органів чуття і накопичення уявлень про навколишній світ.

Видатні зарубіжні науковці в галузі дошкільної педагогіки (М. Монтессорі, Ф. Фребель), а також представники вітчизняної дошкільної педагогіки і психології (А.В. Запорожець, Л.О. Венгер, Е.Г. Пілюгіна, Н.Б. Венгер та ін) вважають сенсорний розвиток однією з основних сторін дошкільного виховання. З розвитком сенсорики (від лат. *sensus* - відчуття) у дитини з'являється можливість оволодіння естетичними цінностями в природі і суспільстві. Із сприйняття предметів і явищ навколишнього світу починається пізнання, тому сенсорні здібності є фундаментом розумового розвитку дитини.

Звичайно, кожна дитина у своєму житті, так чи інакше, стикається з різноманітним форм, фарб, властивостей предметів, знайомиться з творами мистецтва і сприймає все це навіть без цілеспрямованого впливу. Але якщо таке засвоєння і пізнання відбувається стихійно і спонтанно, то воно дуже часто виявляється поверхневим і неповноцінним без розумного педагогічного керівництва.

Саме тут і необхідно сенсорне виховання - послідовне ознайомлення з сенсорною культурою людини.

Один з видів сучасних технологій сенсомоторного розвитку дітей - заняття в сенсорній кімнаті, де особливим чином організовано довкілля для відпочинку, розслаблення і розвитку. Така кімната

наповнена різного роду стимуляторами, які впливають на органи зору, слуху, нюху, дотику та інші.

Вперше поняття «сенсорна кімната» було введено М. Монтессорі.

В її педагогічній системі, заснованій на сенсорному вихованні, середовище, в якому організовується робота з дітьми, розглядається як спеціально обладнане приміщення (кімната). Сенсорна кімната, з точки зору М. Монтессорі, це середовище, насичене автодидактичним матеріалом для занять з дітьми.

Розвинена сенсорика — основа для вдосконалення практичної діяльності дитини. У дитини формуються уявлення про зовнішні властивості предметів – колір, форму, розмір, розташування в просторі, запах, смак та інше. У повсякденному житті, під час самостійних ігор, праці, на прогулянках малята мають справу з багатьма властивостями предметів, однак помічають, виокремлюють, усвідомлюють лише деякі з них.

Тому головним завданням нашого дошкільного закладу, стало забезпечення найповнішого розвитку дітей з урахуванням вікових особливостей. А також створення умов для радісного перебування в дитячому садку, щоб кожна дитина відчувала і знала, що вона потрібна й уявляла, який прекрасний навколишній світ.

2. Завдання сенсорної кімнати.

1. Допомагає в стимулюванні сенсорної чутливості та рухової активності, розвитку зорово-моторної координації дітей, розвиває загальну і дрібну моторику, покращує координацію рухів.

2. Активізує різні функції центральної нервової системи за рахунок створення збагаченого мультисенсорного середовища;

3. Створює позитивний емоційний фон і допомагає подолати порушення в емоційно-вольовій сфері, (зменшує тривожний стан, знижує агресію, навчає саморегуляції; знімає м'язову і психоемоційну напругу);

4. Підвищує психічну активність за рахунок стимулювання позитивних емоційних реакцій; розвиває тактильні, зорові відчуття, тренує пам'ять, увагу, інтелект.

5. Розширює кругозір і просторові уявлення, розвиває уяву і творчі здібності дітей;

6. Допомагає коректувати порушення в пізнавальній сфері (зниження інтересу до раніше значущої діяльності, труднощі із стійкістю і концентрацією уваги, запам'ятовування, неуважність і, відповідно, труднощі в навчанні, а також розвитку мови).

7. Допомагає вирішити проблеми з соціальною адаптацією.

Готовність дитини до шкільного навчання, в значній мірі, також залежить від її сенсорного розвитку, тому що частина труднощів, що виникають перед дітьми, особливо в першому класі, зв'язана з недостатньою точністю та гнучкістю сприймання. Уміло скориставшись середовищем сенсорної кімнати можна скоректувати всі ці недоліки, а також поведінку дуже вередливого, замкнутого, агресивного малюка, тобто дітей з особистісними проблемами і проблемами соціального розвитку.

3. Розвивальне середовище веселкової кімнати.

Сенсорна кімната - це потужний інструмент для розширення і розвитку світогляду, сенсорного та пізнавального розвитку, який не тільки

впливає на психічний і емоційний стан дитини, а і надає як заспокійливу так і тонізуючу, відновлювальну дію.

У сенсорній кімнаті створені умови, в яких дитина отримує позитивні емоції, відчуття комфорту і безпеки, що сприяє швидкому встановленню тісного контакту між педагогами і дітьми. В цій незвичайній кімнаті діти дізнаються, що звичний для них світ, звичні речі, стають зовсім іншими, чарівними, які можна змінювати. Це казка, в якій все дзюрчить, звучить, переливається, приманює, допомагає забути страхи, заспокоює. Саме у спеціально підготовленій для психологічної роботи сенсорній кімнаті взаємодія між людиною і інтерактивним середовищем здійснюється найгармонійніше. Тут можна заховатися у водоспад

(«сухий» душ), плавати в кульках («сухий» басейн), грати із зоряним світлом ліхтариків, спостерігати за жителями підводного царства за допомогою лампи «Акваріум», насолоджуватись чарівним звуком музичних інструментів.

Наша сенсорна кімната – це багатофункціональний комплекс, використання якого здатне оптимізувати розвиток дитини. В ній зібрана значна кількість стимулів, які можуть служити ігровими заступниками реальних предметів і явищ. Сенсорна кімната здатна перетворитися для дитини в будь-яке місце: ліс, місто, підводний світ.

Сухий душ – це безліч шовкових стрічок, спускаються вниз, немов струмені води. Їх приємно перебирати руками, роздивлятися, крізь них можна проходити, торкатись обличчям. Все це стимулює розвиток тактильних відчуттів, допомагає сприйняттю простору і свого тіла в цьому просторі. В такому кольоровому водоспаді можна проводити різноманітні захоплюючі ігри, заховатися, усамітнитися.

Сухий басейн з кульками є дуже популярною розвагою для дітей дошкільного віку. Він успішно використовується як самостійна ігрова конструкція, або як елемент ігрового лабіринту. Відсутність твердих та гострих деталей гарантує безпеку дітей. Ігри в таких басейнах дарують дітям море позитивних емоцій, що благотворно впливає на поведінку і загальний розвиток. В світовій практиці такі басейни використовують для профілактики і лікування захворювань опорно-рухового апарату та нервової системи у дітей.

Граючи в таких басейнах, діти піддаються фізичному навантаженні. Під час занять у сухому басейні спеціальні м'які кульки дають відмінний масажний ефект, тим самим покращуючи в організмі обмін речовин і кровообіг. При цьому відбувається поліпшення роботи центральної нервової системи, органів дихання, серцево-судинної системи, а також

опорно-рухового апарату. Крім того, під час активних ігор в басейні зміцнюються всі групи м'язів, а також формується правильна постава. Постійна зміна положення тіла в басейні сприяє розвитку вестибулярного апарату. Безумовно, все це змушує захисні сили організму активно працювати, тому заняття в таких басейнах мають як профілактичну, так і лікувальну дію при різних захворюваннях.

Дитячі сухі басейни позитивно впливають на психоемоційний стан дитини. Діти відчувають величезне задоволення і радість, занурюючись у «хвилі» басейну і розважаючись серед безліч різнокольорових м'ячиків.

До всього іншого, при «плаванні» в м'яких кульках,

діти розвивають дрібну моторику, покращують координацію рухів, вчаться запам'ятовувати і розрізняти основні кольори, а також розділяти предмети різної форми і розмірів. Захоплені грою діти розслабляються, внаслідок чого ведуть себе більш спокійніше, з апетитом їдять і швидко засинають. Також в сухому басейні з кульками можна проводити безліч різних фізичних вправ загальнозміцнюючого та лікувального характеру.

Сенсорні м'ячі різного діаметру широко застосовуються в реабілітації дітей з порушенням опорно-рухового апарату, а також з профілактичною метою. Спеціальні заняття на м'ячах сприяють розвитку вестибулярного апарату, зміцненню різноманітних груп м'язів. Під час ігор та занять відбувається тренування

серцево-судинної і дихальної систем дитини, а також зорова і тактильна стимуляція.

Сенсорна доріжка – це різнокольорові квадрати, на яких розташовані геометричні фігури різного кольору, наповненні природним матеріалом (квасоля, горох, кукурудза, крупа тощо). Такі доріжки розвивають у дітей тактильні відчуття, координацію рухів, допомагають в профілактиці плоскостопості.

Настільна пісочниця з освітленням розвиває тонку моторику рук, мову, уяву і фантазію дітей.

Оволодівши основами пісочної анімації, діти починають самі придумувати і оживляти казкові сюжети. Програючи на піску різноманітні казкові сюжети, дитина здобуває дорогоцінний досвід символічного вирішення багатьох життєвих ситуацій. Крім того пісок поглинає «негативну» психічну енергію, взаємодія з ним стабілізує емоційний стан.

4. Методичні рекомендації з організації роботи з дошкільнятами.

Практичні психологи, соціальні педагоги в сенсорній кімнаті можуть проводити корекційно-розвивальну та профілактичну роботу із здоровими

дітьми, що мають проблеми особистісного, соціального, емоційного розвитку, готовності до шкільного навчання, а також дітей з мовленнєвими вадами.

Свою роботу з дітьми в сенсорній кімнаті ми починали з попередньої підготовки дітей через розповідь про казкову, чарівну кімнату, без включення сенсорних панелей. Поступово та поетапно вводили в дію різноманітні стимули сенсорної кімнати.

Заняття проводимо підгрупами дітей або індивідуально. Кількість дітей на заняттях визначається метою та віком дітей. Якщо необхідно досягнути релаксаційного ефекту, то заняття, як правило, проводимо індивідуально. Для легко збудливих дітей тривалість занять скорочуємо, знижуємо навантаження на сенсорику, виключаємо елементи активної стимуляції. При роботі з тривожними дітьми уникаємо різких переходів від одного стимулу до іншого.

Заняття проводимо один раз на тиждень в формі гри, тривалість яких залежить від індивідуальних особливостей дітей.

Уведення нових технологій в корекційну роботу дозволило не тільки з'єднати різні види корекції, але і знайти нові підходи взаємодії, встановлення довірчих відносин з дитиною, зняття психоемоційного навантаження, створення розслаблюючої атмосфери. На заняттях, в сенсорній кімнаті, вдало поєднуються елементи ароматерапії, кольоротерапії, музикотерапії, пісочної терапії, ігротерапії, казкотерапії.

В ній легко проводити вправи на розрізнення емоційних станів, розвиток мімічних рухів, ігри і вправи на розвиток навиків спілкування, саморегуляції, розслаблення, зняття напруги, пальчикові ігри, тіньовий театр,

вправи на дихання і багато іншого. Спільні ігри в такій казковій, комфортній обстановці допомагають розкріпачитися, повірити в свої сили, проявити кмітливість.

Групові та індивідуальні заняття в сенсорній кімнаті добре підходять для дітей з проблемами соціальної адаптації.

Починати заняття в сенсорній кімнаті слід з тактильних і кінестетичних відчуттів, оскільки шкіро-кінестетична чутливість є основою для формування зорового і слухового сприйняття. Кінестетична чутливість є основою усіх видів рухів. Можна виділити два напрями в даній роботі:

- розвиток рецепторів, що містяться в шкірі;
- розвиток рецепторів, що знаходяться в м'язах, суглобах, сухожиллях.

Для цього можна використовувати сенсорні панелі для рук і ніг, сухий басейн і деякі інші тактильні стимулятори. Як доповнення можна використовувати Монтессорі-матеріали (тактильні пластинки, важкі дощечки, рамки та вкладиші).

На спеціальних панелях для розвитку тактильної чутливості розміщені предмети різної форми та фактури – з ворсу, тканини, дерева, пластмаси і т.п. Обмацуючи їх, дитина вчиться розрізняти різні властивості предметів: теплий – холодний, м'який – жорсткий, круглий – квадратний. Покращується зорово-моторна координація та чутливість кінчиків пальців. Вони дають можливість освоєння нових відчуттів, що особливо важливо для дітей з проблемами зору та слуху.

Для розвитку тактильної чутливості ефективною є гра «Чарівний мішечок». В залежності від теми заняття в непрозорий мішечок кладуть різноманітні за формою та матеріалом предмети. Дитина знаходить предмет за назвою. Наприклад, в мішечок можна покласти письмове приладдя і попрохати дитину не дивлячись знайти гумку, олівець, ручку.

Дітям з проблемами уваги не варто класти в мішечок багато предметів. Для початку можна покласти один предмет і попрохати на дотик відгадати, що це таке.

Корекційна робота в сенсорній кімнаті має бути спрямована на поетапне включення та синхронізацію усіх сенсорних потоків через стимуляцію різних органів чуттів. Оскільки велика кількість подразників може викликати в дитини негативні емоції, знайомство з сенсорною кімнатою слід починати, коли всі стимулятори вимкнені

Для дітей корисно на заняттях, для усунення одноманітності, використовувати казкові сюжети, де використання якого-небудь тренажера буде частиною казки. Перед входом в кімнату дітям можна розказати про те, що вони зараз потраплять в чарівну кімнату, а щоб чари не зникли, слід виконувати завдання.

Основний принцип побудови занять - комплексний підхід, що дозволяє вирішувати корекційні, розвиваючі і виховні завдання.

Найбільш сильним та найбільш емоційно забарвленим (казковим) ефектом наділені світлові стимули. Заняття включають в себе ігри на взаємодію, вільні та тематичні ігри-драматизації; рольові програвання моделей бажаної поведінки різних життєвих ситуацій; психогімнастику (імітаційні ігри); метафоричні етюди – релаксації; вільне та тематичне малювання; бесіди; ритміка, тілесні вправи.

Використання музикотерапії допоможе покращити інтелектуальну роботу мозку, знизити тиск, активізувати імунну систему організму. Музичні твори діють на певні нервові клітини і викликають відповідний ефект: розслабляють, заспокоюють тощо.

Релаксаційні властивості мають, наприклад, уривки із наступних творів: Бах І.С. „Арія з сюїти №3”, повільні частини з Бранденбургських концертів; Шуберт Ф. „Аве-Марія”, 2-а частина 8-ї симфонії; Белліні В. „Каватина Норми”; Вівальді А. „Зима”; Бетховен Л. Другі частини фортепіанних сонат (8, 14, 23); Чайковський П. Анданте кантабіле із 5-ї симфонії; „Червень” і „Жовтень” із циклу „Пори року” та ін.

До активізуючи музичних творів відносять, наприклад, твори В. Моцарта – перші та треті частини із фортепіанних сонат та концертів, „Рондо” з „Маленької нічної серенади”, уривки із опери „Чарівна флейта”; П. Чайковського – вальси з балетів, „На трійці” із „Пір року”, уривок із фіналу 4-ї симфонії; М. Глінки „романси”; А. Вівальді „Весна”; Л. Боккеріні „Менует” і ін.

Використання звукотерапії передбачає вплив на дитину за допомогою звуків природи. Цієї методики як самостійної не існує, але вона органічно вписується до багатьох напрямів традиційної медицини, зокрема, психотерапії.

В основі розвиваючих занять лежать також такі технології, як казкотерапія та пісочна анімація. Світ казок завжди цікавий та різноманітний. Казки завжди торкаються багатьох життєвих проблем, насичені алегоріями та символами, які доступні дитячій свідомості. На основі роботи із казками діти на емоційному та вербальному рівнях розуміють, «що таке добре» та «що таке погано», приміряти на себе роль ображеного та ображаючого, сильного та слабкого, а також допомагає дитині подивитися іншими очима на оточуючий її світ.

Пісочна анімація, на відміну від звичайного малювання, припускає роботу одночасно обома руками. Це сприяє розвитку взаємозв'язку між півкулями головного мозку. Пісок дозволяє довше зберегти працездатність дитини.

Помилки на піску виправити простіше, ніж на папері, де завжди видно сліди помилок. Це дає можливість дитині відчувати себе успішним.

Технічними елементами є малювання кулаком, долонею, ребром великого пальця, пучкою, мізинцями, одночасне використання декількох пальців, симетрично двома руками, відсікання зайвого, насипання з кулачка. Наприклад:

- ковзання долонею по поверхні піску, зигзагоподібні і кругові рухи (як машинки, змійки, санки та ін);
- такі ж рухи, поклавши долоню на ребро;
- "пройтися" долонями по прокладених трасах, залишаючи на них свої сліди;
- створення відбитків долонь, кулачків, кісточок кистей рук, ребрами долонь всілякі химерні візерунки на поверхні піску.

В залежності від віку дітей використовуються різні прийоми і методи роботи в сенсорній кімнаті. Тільки не слід бачити в запропонованих іграх

готові рецепти, вони повинні лише слугувати стимулом для самостійної творчості.

У нашій сенсорній кімнаті працює не тільки психолог, а також інші педагоги, логопед. Вони проводять заняття по формуванню у дітей ігрової діяльності, ігри і заняття на різноманітні теми, як при їх вивченні, так і при закріпленні, для активізації вже наявних уявлень, але тільки після організації спостережень, екскурсій і різної безпосередньої діяльності.

Сенсорна кімната в дитячому саду призначена не лише для дітей, але і для дорослих. Дорослі можуть поринути на якийсь час у фантастичний світ дитинства. Адже працювати вихователем і бути батьком нелегко, це постійна напруга і важкий вантаж відповідальності. У цій кімнаті стимулюються і розкриваються приховані можливості, дорослі можуть розслабитися, набути нових навичок спілкування. Можна використовувати такі форми роботи:

- ❖ майстер-класи;
- ❖ круглі столи;
- ❖ аутотренінгові вправи;
- ❖ індивідуальні консультації з батьками;
- ❖ тренінги;
- ❖ батьківські збори;

Крім того, використовується сенсорна кімната для попередження та профілактики вигорання педагогів. Адже зняти стрес, забути всі життєві неприємності так легко в спеціально організованому

середовищі: це стосується людей, незадоволених своїм станом, самопочуттям або складною життєвою ситуацією.

Заняття в сенсорній кімнаті за допомогою м'язових розслаблень допомагають вивести людину з такого стану і повернути їй можливість активного, практичного управління рухом свого життя.

5. Комплекс ігор та вправ для занять з використанням різноманітних стимуляторів.

Мета: розвивати зорове й тактильне сприйняття, кольоросприйняття, дрібну моторику; активізувати увагу, пізнавальну активність; вчити регулювати психоемоційний стан, знижувати емоційну і м'язову напругу; релаксувати в процесі подання образів, зміцнювати фізичне та психічне здоров'я; підвищувати психічну активність за рахунок стимулювання позитивних емоційних реакцій, розвивати уяву, фантазію і творчі здібності дітей; створювати дружню атмосферу взаємодопомоги, довіри, доброзичливого і відкритого спілкування дітей один з одним.

5.1. «Сухий басейн»

Покупаємо руки

Діти стоять зовні басейну. Спочатку опускають по черзі в басейн ліву і праву руку і роблять кругові рухи. Потім опускають обидві руки і тепер роблять одночасно обертальні рухи.

Пірнаймо

Вправа виконується з метою масажу шийних м'язів.

Діти стоять біля басейну, руки опущені в басейн. Виконується нахил в басейн в низ з одночасним поворотом голови вліво, вправо. Дитина повинна намагатися доторкнутися до кульок басейну.

Не замочи рук

Дитина стоїть в басейні, ноги на ширині плечей. Виконувати різні положення рук, намагаючись зберегти рівновагу.

Потім потрібно пройти по периметру басейну без опори руками, при цьому зберігаючи рівновагу

Знайди друга

Дитині пропонується, ниряючи в кульки, знайти іграшки різної форми і матеріалу. Коротко описати друзів, яких знайшла в кольоровій водичці.

Велосипед

Дитині пропонується навчитись їздити на чарівному велосипеді. Дитина сідає в басейн спиною до бортика, прямі руки в сторони на бортик, ноги разом витягнуті вперед. Виконувати рухи ногами, як на велосипеді, намагаючись розігнати, як можна більше кульок в сторони.

Рибка

Дитина лежить в басейні, заплющує очі, уявляє себе рибкою (дельфіном); спочатку махають плавниками (кругові рухи руками в кульках); лягає на спину і махає хвостом (теліпати ніжками); в цілому качати тіло по кульках. Це все ж повторити тільки на животі.

Краплинка

Хід вправи

Спочатку сполоснемо ручки
*(поза межами басейну водять
руками в кульках);*
Намочимо ніжки *(залазять в басейн);*
Потанцюємо гопачок *(ходять по
кульках);*
А тепер лягаємо на спинку;
Бовтаємо водичку;
Ниряємо в басейн і

Шукаємо краплинки чарівної води *(жовтого, зеленого, червоного кольорів тощо).*

Переكاتи

Дитина лежить в басейні на спині, при цьому руки підняті вгору. Потрібно перекотитися з животика на спинку і дістатися до іншого боку басейну.

Скарб

Дітям пропонується, ниряючи в кульки, знайти іграшки. Скласти невелику історію про героїв знайдених в басейні.

Вправа – релаксація «Хмарка»

Дитина на спині в басейн, уявляє, що вона хмаринка, пливе по небі в світлий, теплий сонячний день. Віє свіжий прохолодний вітерець. Хмаринка рухається то в одну, то в іншу сторону, зустрічаючи інших хмаринок, весело вітається з ними.

5.2. «Сухий душ»

Весела карусель

Діти вибирають стрічки одного кольору і закручуються з ними.

Незвичайна хатинка

Дітям пропонується погратися в хованки в кольоровій незвичайній хатинці, в якій можна бігати навіть крізь стіни

Котик та мишки

Вибирається одна дитина «кіт», а інші «мишки». Мишки мають тікати від kota через шовкові стрічки.

Кого котик зловить, той і стає на його місце.

Ой, у котика пропав м'ячик! Де ж він дівся? Хто забрав?

Пі,пі,пі...ми забрали у kota, щоб він менше спав та грався, а з нами грався

Машина часу

Дітям пропонується скласти машину часу. Кожна дитина бере кольорову стрічку і шукає таку ж само, або її відтінки. Коли дитина знаходить два, три кольори, стрічка перекручується і відкривається капсула часу, яка відправляє дітей в пісочне, морське царство.

Водоспад

Дітям пропонується під музику закрити очі, 2-3 рази глибоко вдихнути і видихнути, уявити, що вони стоять біля водопаду. Але це не зовсім звичайний водоспад. Замість води в ньому падає вниз ніжні шовкові стрічки. Тепер уявіть себе під цим водоспадом і відчуйте, як це прекрасні стрічки стікають по вашій голові... Ви відчуваєте, як розслабляється ваше чоло, потім рот, як розслаблюються м'язи шії...

Кольорові стрічки течуть по ваших плечах, потилиці і допомагають їм стати м'якими і розслабленими. Водичка стікає з вашої спини, і ви відчуваєте, як і в спині зникає напруга, і вона теж стає м'якою і розслабленою. Без усякого зусилля починаєте глибше вдихати і видихати. Це дозволяє вам відчувати себе дуже розслаблено і приємно. Нехай водичка тече також по ваших руках, по долонях, по пальцях. Ви відчуваєте, як руки і долоні стають м'якішими. Вода тече і по ногах, спускається донизу.

Ви відчуваєте, що ступні розслаблюються і стають м'якими. Цей дивний водоспад із шовкових стрічок обтікає все ваше тіло. Ви відчуваєте себе зовсім спокійно і безтурботно, і з кожним вдихом і видихом все глибше розслаблюєтеся і наповнюєтеся свіжими силами...

Тепер подякуйте чарівному водоспадові за те, що він вас так чудово розслабив, трохи потягніться, випряміться і відкрийте очі».

5.3. Пісочний ящик з підсвіткою.

Незвичні сліди

Дітям пропонується вправа імітаційного характеру, наприклад:

«Ідуть ведмежата» - дитина кулачками та долонями із силою натискає на пісок;

«Стрибають зайці» - кінчиками пальців дитина вдаряє по поверхні піску, рухаючись у різних напрямках;

«Повзуть змії» - дитина розслабленими або напруженими пальцями рук залишає хвилястий слід у різних напрямках;

«Біжать жучки, павучки» - дитина рухає всіма пальцями. Імітуючи рухи комах (можна повністю занурити руки в пісок, руки зустрічаються – «жучки вітаються»);

«Крокозябла» - діти роблять на піску різноманітні відбитки, вигадуючи назви для фантастичних тварин, які залишили ці сліди.

Піщаний дощ

Хід вправи

Від імені Пісочної Феї педагог говорить:

«У моїй країні може йти незвичайний піщаний дощ та дути піщаний вітер. Це дуже приємно. Подивіться, як це відбувається. Ви самі можете влаштувати такий дощ та вітер». Діти повільно, а потім швидко сиплюють пісок із свого кулачка у пісочницю, на долоню дорослого, на свої долоньки.

Фея пропонує кожній дитині закрити очі та покласти долоньку на пісок, розставляючи пальці.

Дорослий сипле пісок на якийсь пальчик, а дитина називає цей пальчик. Потім вони міняються ролями.

Пригоди під дощем

Вправа імітаційного характеру.

Пішов дощ, а за ним і ще сильніший.

Раптом, з тих.

Швидко зашелестіло листя на деревах.

Зашуміли хвилі в річці

Заспівали весело жабки і в озеро стрибнули залюбки.

Запищали мишенята і в нірку заховались. До наступної грози.

Сонце і хмарка

Дітям пропонується відтворювати на пісочному столику зображення гри.

Виглянуло сонечко, привіталось.

Посміхнулось квіточці,

Посміхнулось пташечці,

Посміхнулось річечці,

Посміхнулось всім.

Виглянула сіра хмарка,

сумно глянула на це.

І сльози покотились на все.

Дати відповідь на запитання: чому хмарка сіра? чому вона засмучена?

Морозець-морозець

Дітям пропонується побути в ролі Морозця, який ранками малює чарівні візерунки.

Проведення бесіди про зиму пору року.

Педагог пальцем, ребром долоні, щіточкою у верхній частини пісочниці малює різні знайомі дітям геометричні

фігури, прості чи складні візерунки

– прямі та хвилясті доріжки, парканчики,

східці тощо – і пропонує дитині

намалювати такий самий візерунок

внизу пісочниці. В одній частини

столика візерунок має складатися з кілець, а в іншій – з трикутників, тощо.

Чарівна галявина

Дітям пропонується відтворювати на пісочному столику зображення гри. А в кінці придумати власне закінчення.

Світило тепле сонце (*сонечко з промінням*);

На зеленій галявині стояла хатка (*будинок з пагорбом*);

Біля хати гніздо птахів, то – лелеки (*зображення гнізда*);

Раптом, вилетіла мама-лелека (*великі розмахи крил*);

А за нею донечка(синочок) (*малі розмахи крил*);

У небі високо кружляли, ніби танцювали.

Глянули в низ, зайчика - пострибав у гай (*стрибки зайчика*).

А за ним у квітах лисичка йшла, махаючи хвостом.

А за нею бурий друг – ведмідь, грізно тупаючи лапами (*відтворення слідів*).

Раптом, почувся дивний звук...та це вовчик голосно співає! (*відтворення звуку*).

Що за галас? Що за збір мешканців лісових????

Що потрібно в школі?

Хід вправи

Перед вами чарівний пісочок, давайте привітаємось з ним, легенько погладимо долоньками. Який він приємний і теплий, поплескайте йому в долоні, сховайте руки за спину, нехай вони привітаються, а я побудую для кожного із вас віконечко.

Кожний малює в своєму будиночку предмет, який потрібний для навчання в школі, а дорослий відгадує.

5.4. Сенсорна доріжка

Подорож до лісу

Дітям пропонується подорож у ліс по «сенсорній доріжці» і розповісти, що з ними сталося, поки вони йшли в ліс.

Незвичайний місток

Дітям потрібно потрапити в чарівну країну, і щоб це зробити, вони мають перейти через чарівний міст, і правильно назвати кольори (геометричні фігури).

Якщо дитина правильно каже колір (фігуру), то вона переступає на наступне відділення доріжки, а ні, то стоїть на місці, поки не скаже правильну відповідь.

«З купинки на купинку»

Дітям пропонується відвідати чарівну країну, але щоб потрапити до неї, треба пройти через болото, не замочивши ніг. Допоможуть кольорові купинки, острівці. Вони різні, але приємні на дотик.

Це можна відчути, коли стати на них ніжками.

- Що ти відчуваєш?

- Яка купинка була для тебе самою приємною?

Підводне царство

Дітям пропонується уважно спостерігати за рибками і придумати свою казкову історію про підводне царство.

На морському дні

Діти спостерігають за різнокольоровими рибками, пропонується їм пофантазувати, уявити, що вони дружні рибки, які плавають в морському царстві. Дорослий показує рухи, а діти повторюють.

Рибки плывуть (*повільні рухи руками*)

Вітаються одна з одним (*почергово плещуть один з одним в долоні*)

Розмовляють (*плямкають губами*)

Водорості збирають (*з хиляться, то в одну, то другу сторону*)

Рибки плещуться у водичці (*крутяться на місці*)

Рибки засинають (*заплющеними очима повільно махають руками*).

Що в коробочці

Обладнання: коробочки або банки, наповнені гостро пахучими речовинами, наприклад кавою, какао, приправами, милом, духами, квітами.

Хід вправи

Педагог бере коробочку або банку, відгвинчує кришку і чітко показує, як потрібно нюхати, вдихаючи через ніс. Дитина повторює цю дію. Педагог називає вміст всіх банок, дає їх понюхати. Потім діти із зав'язаними очима самостійно визначають по запаху вміст всіх банок.

Відгадай що?

Діти заплющують очі, пробуючи на дотик матеріали, намагаються відгадати, який саме матеріал знаходиться в контейнері.

Створюємо музику

Дітям пропонується взяти в руку спочатку одне порожнє яйце (кіндерсюрприз), в нього покласти 1 квасолину, і похитати ним. В інше покласти пару зернин крупи (кукурудзи, рис, гречки тощо). Для створення власної мелодії потрібно періодично змінювати хитання яєчок, а потім одночасно.

Купання пальчиків

Обладнання: музичні записи, контейнери з природним матеріалом (квасоля, кукурудза, перлова крупа, горох, шишки, горіхи тощо), дрібні іграшки.

Дітям мають покупати ручки, почергово дитина закладає пальчики називаючи їх.

В басейні пальчики шукають іграшки, які розміщені в контейнерах з природним матеріалом. Знайшовши їх, дитина складає історію про героїв, які знайшла.

Список використаних джерел

1. Ашикова С. Спільна з дітьми творча діяльність /С.Ашикова // Дитина в дитячому садку. – 2001 - № 3 – 35 с.
2. Башаєва, Т.В. Розвиток сприйняття у дітей: посібник / Т.В Башаєва.- М.: Просвіта, 2005. - С. 80 - 86.
3. Венгер Л.А. Дидактичні ігри і вправи по сенсорному вихованню дошкільників: кн. для вихователів дитячого садка / Л.О. Венгер. – М., 2004. - С. 109-111.
4. Власенко Л.В. Світ із пісковою Феєю / Л.В. Власенко // Психолог дошкілля. 2013. – №4. – 28 с.
5. Кириченко Ю.А. Корекція ігрової діяльності в сенсорній кімнаті / В зб.Сенсорні кімнати «Снузлін». – М.:ТОВ Фірма «Варіант». 2011. – С.58-64
6. Костюк М. Гармонійна атмосфера / М.Костюк // Дошкільне виховання. – 2008. – № 11. – 47 с.
7. Кіпрічнікова Н.А. Розвивають сенсорику й дрібну моторику / М.О. Кипричнікова // Дошкільне виховання. 2005. – № 2. 36 с.
8. Михайленко М. О. Полісенсорний розвиток дітей дошкільного віку / М. О. Михайленко // Психолог дошкілля. 2013. – №5. – 9 с.
9. Урунтаєва, Р., Тихєєва, О.І. Вихователь повинен не лише любити дітей, але і знати їх вікові особливості / Е.И.Тихєєва // Дошкільне виховання. - 2007. - № 10. - 90 с.